

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

DATO: 20. februar 2023
PROJEKTNR.: 3004
Sv/cv/ah

Byspildevandsdirektiv; dansk holdning af 10.02.23

I anledning af udvalgets diskussion 01.03.2023 sender DANVA nærværende brev.

Det ambitiøse direktivudkast, KOM (2022)541, vil skulle danne rammen for omkostningskrævende - men nødvendige - spildevandsaktiviteter i årtier fremover, som vil være til gavn for vandkvaliteten, biodiversiteten og sundheden. Timingen er god, da udkastet knytter an til andre vandrelaterede direktiver, der er under revision – herunder listen over prioriterede stoffer, som europæiske lande har en interesse i at støtte, hvis det politiske ønske er et rent vandmiljø for den næste generation. Der er et politisk vindue åbent nu, og der vil gå mindst 10-15 år, før det måske åbnes igen.

I dansk og europæisk miljølovgivning er forurenere-betaler-princippet et centralt begreb og senest har Den Europæiske Revisionsret udtrykt behov for mere aktiv anvendelse af princippet i EU-lovgivning. Det er bl.a. i dette lys, at man skal se forslaget om indførelse af det udvidede-producent-ansvar (EPR) i revisionen af Byspildevandsdirektivet.

I DANVA er vi dog bekymret for, at det igen alene bliver spildevandsforbrugerne, der skal betale for samfundsudviklingens negative miljømæssige konsekvenser.

Vores bekymringen angår især risikoen for, at Regeringen alene vil vægte proportionalitetsbetragtninger fremfor at tage et politisk valg og støtte indførelse af EPR i relation til et evt. 4. rensesrin, der skal reducere problemerne med miljøfremmede stoffer fra bl.a. medicin- og kosmetik. En sådan politisk vilje er ellers set i forhold til Miljøministerens ønske om forbud mod PFAS (ca. 12.000 stoffer), hvor beslutningen efter vores forståelse ikke er baseret på en proportionalitetsbetragtning med afsæt i videnskabelige studier.

Det er i øvrigt centralt at huske, at proportionalitetsbetragtninger kan ændre sig over tid. Der kan være videnskabelige uklarheder i forhold til de miljøfarlige stoffer toksiske effekter; stoffer, som er kommet i søgelyset især de sidste 5 år – og som videnskaben arbejder på at få bedre afklaring på. Så vi opfordrer til, at Regeringen aktivt støtter Kommissionen i introduktionen af EPR.

DANVA er på linje med Regeringen i forhold til at støtte Kommissionen, ift. energieffektivitet, cirkulær økonomi, bedre rensning for næringsstoffer, øget overvågning og reduktion af overløb. Foreningen støtter også danske tiltag, der har fokus på at fremme klimaneutralitet, sikre længere tid til implementering og tidsfrister, der er afstemt med frister fra Vandrammedirektivet. Ligeledes er der behov for at gentænke omfanget af monitorering.

DANVA skal understrege, at de europæiske og regeringens ambitioner nødvendiggør, at den danske, økonomiske regulering for vandsektoren ændres, så omstillingen muliggøres.

Uddybning

Proportionalitetsbetragtninger

Efter DANVAs opfattelse er det vigtigt at bemærke, at der som udgangspunkt er tale om et øjebliksbillede, når der laves en analyse af proportionaliteten mellem de øgede erhvervsøkonomiske omkostninger og miljøeffekten ved hhv. det foreslåede producentansvar og bedre rensning for miljøfarlige stoffer.

Vi er overbeviste om, at en sådan analyse i 2035 - hvor alle store renselanlæg ifølge udkastet skal have det 4. rensetrin - vil se anderledes ud end en analyse i 2023. Forskellen vil afspejle, at de enkeltstående undersøgelser afløses af mere klar videnskabelig evidens.

Efter vores vurdering kan en introduktion af EPR i dag anses som værende udtryk for et politiske valg af forsigtighedsprincippet og forurener-betaler-princippet, hvilket bl.a. er nævnt i art. 191.2 i TEUF som bærende principper i miljøreguleringen. EU's miljøministre opfordrede senest i 2021 Kommissionen til at indarbejde forurener-betaler-princippet og EPR i flere situationer. Samme år fremlagde Kommissionen også Zero Pollution Action Plan med en vision om et ikke-gift miljø i EU.

Der er i direktivudkastet integreret en risikovurdering, da der skal udpeges områder følsomme for miljøfarlige stoffer - og at dette er grundlaget for indførsel af 4. rensetrin for de mindre renselanlæg. Der er lagt op til en gebyrpolitik, der bl.a. afspejler produkternes miljøfarlighed. Kommissionen foreslår m.a.o., at der skal være proportioner i tiltagene.

EPR er visionært og brugbart

Den foreslåede version af EPR vil som udgangspunkt ikke kræve offentlige midler, og det vil i første omgang angå kosmetik- og medicinbranchen, der har stor innovationskapacitet.

Producentorganisationen omtalt i art. 10 vil kunne danne basis for samarbejde mellem relevante aktører og understøtte det nationale Partnerskab om Miljøfremmede Stoffer etableret af Miljøministeriet.

Reguleringen vil udover lavere forbrugerpris for spildevandsservicen også kunne støtte eksporten af dansk knowhow og teknologi. Og vigtigst af alt vil det kunne være med til at sikre danskerne og andre europæere bedre vandkvalitet, biodiversitet og sundhed.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen

